

Motion till riksdagen

1989/90:L3

av Birger Andersson och Rosa Östh

(båda c)

med anledning av prop. 1989/90:30 om vissa
äktenskapsrättsliga frågor

I den nu aktuella propositionen föreslås två ändringar i äktenskapsbalkens regler om bodelning. Den ena regeln gäller en utvidgning tidsmässigt av den s. k. vederlagsregeln i 11 kap. 4 § från ett år till tre år. Den andra nyheten rör möjligheten att dra in pensionsförsäkringar i bodelningen i 11 kap. 3 §.

De ändringar som föreslås har båda främst till syfte att förbättra kvinnans ekonomiska ställning i äktenskapet.

Vederlagsregeln ger en möjlighet att korrigera bodelningen i fall då ena maken inför en kommande skilsmässa gjort ekonomiska transaktioner i illojalt syfte för att missgynna den andra maken. Ren skilsmässoplanering har förekommit som lett till en försämrad ekonomisk situation för ena parten; nästan alltid kvinnan. Förslaget att förlänga vederlagsregeln tidsmässigt måste därför enligt vår mening ses positivt. Den föreslagna förlängningen av tiden till tre år är enligt vår mening lämplig och väl avvägd.

Enligt gällande rätt kan den ekonomiskt starkare parten i ett äktenskap använda de gemensamma tillgångarna för att betala en pensionsförsäkring som han sedan ensam kan tillgodogöra sig efter en skilsmässa. I praktiken innebär det att kvinnan vid en skilsmässa inte får någon del i den förmögenhetstillväxt som hon på olika sätt varit med om att bygga upp.

Propositionens förslag i denna del går ut på att möjlighet skall ges att dra in en pensionsförsäkring i bodelningen. Detta skall dock endast gälla undantagsvis och således tillämpas restriktivt. För att konstatera om denna möjlighet föreligger skall domstolen göra en helhetsbedömning varvid man skall se till äktenskapets längd, makarnas ekonomiska förhållanden och övriga omständigheter, bl. a. om det skulle vara oskäligt att undanta pensionsrätten från bodelningen.

Vad gäller rätten att dra in vissa pensionsförsäkringar i bodelningen vill vi anföra följande.

Vid bedömningen om en pensionsförsäkring skall ingå i bodelningen eller ej uppkommer ofrånkomligt vissa tillämpningsproblem p. g. a. lagregelns föreslagna konstruktion. Detta torde bl. a. gälla frågan vad som är normalt pensioneringsbehov, var gränsen går mellan pensionerings- och kapitalplaceringssyfte, vilken andel av pensionsförsäkringen som skall ingå i bodelningen och sättet som makarna ordnat sitt pensionsskydd.

En enklare tillämpning måste enligt vår mening eftersträvas. Detta inte enbart med tanke på rättens bedömning, utan framför allt för att underlätta

de enskilda parternas ekonomiska ställningstaganden. För att uppnå detta förordar vi en lösning som bygger på att äktenskapets längd skall vara den viktigaste omständigheten att beakta vid rättens skälighetsbedömning. Vid ett äktenskap som endast varat en mycket kort tid kan det inte i normalfallet anses skäligt att kunna dra in pensionsförsäkringen. Denna bedömningsgrunds företräde bör därför särskilt anges i lagtexten.

Mot. 1989/90
L3

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

att riksdagen beslutar att 10 kap. 3 § 3 stycket lagen om ändring i äktenskapsbalken skall ha följande lydelse:

Rätt till pension som avses i andra stycket skall dock helt eller delvis ingå i bodelning, om det med hänsyn till framför allt äktenskapets längd men även makarnas ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt skulle vara oskäligt att undanta pensionsrätten från bodelning.

Stockholm den 13 november 1989

Birger Andersson (c)

Rosa Östh (c)